

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 32. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297750256/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

om den sande Lyksalighed, end deres forglemte Med-Brødre. – Man maae desuden mærke, at den Fordom som vor Conrector med saa stor Umage indpræntede sine Discipler, er af sin Natur saa stor og stærk, at den kun taaler faae andre ved Siden af sig – Den som holder alle for Narre kan næsten umueligt blive overtroisk; og endnu mindre overtale sig til at sværge blindlings paa andres Meeninger – Mistænkelig imod alting, undersøger han alting noye; og ved at betragte det fra alle Sider, udvider han i det mindste sin Kundskab, og samler sig saaledes Materialer, hvoraf han engang kan faae det lykkelige Indfald at danne sig Viisdom. – Vist er det, som vi før erindrede, at denne store Fordom, enten maae understøttes af en næsten unaturlig Egenkjerlighed; eller og, naar dens Slaver ere ærlige nok til at holde sig selv for ligesaa store Narre, som alle de andre; maae den blive yderlig brystfældig ved sin egen Vægt, og styrte dem, som mærke det, i en fuldkommen Pyrrhonismus; thi endskjønt den falder, forsvinde dens Ruiner derfor ikke. – Man skulde derfor troe, at den maatte danne alle dem af sine Tilhængere, der nogenledes kunde tænke, til ligesaa mange Tvivlere, som langtfra ikke vilde befatte sig, med at undersøge nogen Ting, da de ikke kunde vente sig mindste Nytte, mindste Vished af deres Undersøgelser. – Dog et er det at de fleste Mennsker og i sær Philosopher har Egenkjerlighed nok, til at tiltroe sig den Forstand, som de dømmer alle andre Mennsker fra – Et andet er det, at det er en Fordom, der som man veed, sjelden bliver undersøgt, og hvis Svaghed endnu sjeldnere bliver mærket. –

Endnu maae vi sige dette til Herr Misocosmi Berømmelse, at han, da han ikke kunde tiltroe sin Læring nogen Domme-Kraft, belæste Hans Hukommelse med alt det den kunde romme, for ikke at skikke ham reent tomhoved fra sig. – Sprog, Historie, især hvad Navne Aarstal, og enkelte Begivenheder angaaer, de nødvendige Præcepta og sligt, lærde han følgelig af Grunden – En Post hvori den gode Herr Conrector igjen per Accidens handlede fornuftigt; da Ungdommen er Hukommelsens Tid, og vi sjelden kan, men endnu sjeldnere gider lære udenad naar vi bliver gamle. –

Af det Foregaaende seer man og, at vor Christian, maatte blive arbejdsom, ydmyg og taalmodig; og følgelig, naar alting bliver noye beregnet, vinde ligesaameget, om ikke meer, end han tabte, ved at blive i otte Aar underviist, og opdraget af Herr Misocosmus. –